

BURMISTRZ CZARNEJ BIAŁOSTOCKIEJ

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
PROJEKTU ZMIANY STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY CZARNA BIAŁOSTOCKA DOTYCZĄCYCH WPROWADZENIA
DO STUDIUM UDOKUMENTOWANYCH ZŁÓŻ KRUSZYWA
NATURALNEGO W MIEJSCOWOŚCI ŁAPCZYN (DZIAŁKI NR
GEODEZYJNY 26/2 I 29/1) ORAZ W OBRĘBIE PONURE (DZIAŁKA
NR GEODEZYJNY 57/1)**

CZARNA BIAŁOSTOCKA 2014 r.

Spis treści

1.	Informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami	3
1.1.	Podstawa prawna i zakres opracowania	3
1.2.	Powiązania opracowywanego dokumentu z innymi dokumentami i opracowaniami	3
1.3.	Ustalenia i główne cele zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego	9
1.4.	Metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy	9
1.5.	Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania	10
1.6.	Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko	10
1.7.	Streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym	10
2.	Istniejący stan środowiska	12
2.1.	Położenie fizyczno-geograficzne	12
2.2.	Budowa geologiczna	13
2.3.	Wody powierzchniowe	14
2.4.	Wody podziemne	14
2.5.	Klimat	14
2.6.	Szata roślinna	15
2.7.	Warunki glebowe	15
2.8.	Surowce mineralne	16
2.9.	Obszary i obiekty prawnie chronione	16
2.10.	Dziedzictwo kulturowe	16
3.	Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji ustaleń zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego	16
4.	Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem ...	16
5.	Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu	18
6.	Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu	20
7.	Oddziaływanie ustaleń projektu na środowisko	20
8.	Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko	23
		0
9.	Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie	23
10.	Materiały źródłowe	23

1. Informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami

1.1. Podstawa prawna i zakres opracowania

Prognozę oddziaływania na środowisko projektu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego polegającego na wprowadzeniu do Studium udokumentowanych złóż kruszywa naturalnego w miejscowości Łapczyn (działki nr geodezyjne 26/2 i 29/1) oraz w obrębie Ponure (działka nr geodezyjny 57/1) opracowano zgodnie z art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (dz. U. Nr 199, poz 1227 z późn. zm.).

Celem prognozy jest wykazanie w jaki sposób i w jakim zakresie zmiany wprowadzone w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego obszaru gminy Czarna Białostocka wpłyną na środowisko. Ze względu na dużą złożoność zjawisk przyrodniczych, ograniczony zakres rozpoznania środowiska oraz ogólny charakter dokumentów planistycznych, ocena potencjalnych przekształceń środowiska wynikających z projektowanego przeznaczenia terenu ma formę prognozy.

Do pozostałych celów realizacji prognozy zalicza się:

- a) wyeliminowanie jeszcze na etapie sporządzania zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego ustaleń sprzecznych z zasadami zrównoważonego rozwoju analizowanego obszaru i jego otoczenia,
- b) ocenę skutków oddziaływania na środowisko zmian przyjętych w zmianie studium,
- c) ocenę na ile ustalenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego pozwolą na zachowanie istniejących wartości zasobów środowiska, na ile wzbogacą lub odtworzą obniżone, czy też zdegradowane wartości oraz w jakim stopniu spotęgują lub osłabiają istniejące zagrożenia, a także na ile stwarzają możliwość pojawienia się nowych szans dla ukształtowania wyższej jakości środowiska.

Zakres i stopień szczegółowości „prognozy” został uzgodniony przez:

- Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku pismem z dnia 9 lipca 2014 r., znak: WOOŚ-I.411.1.18.2014.AR,
- Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Białymstoku Uzgodnienie Nr 9/NZ/14 z dnia 8 lipca 2014 r, znak NZ-8243-8/14.

Szczególną uwagę zwrócono na następujące zagadnienia:

- położenie terenu objętego projektem zmiany studium w obszarze korytarza ekologicznego: GKPn-3 Puszcza Knyszyńska,
- obszary zalesione w obszarze objętym projektem i w jego bezpośrednim sąsiedztwie,
- ewentualne naruszenie istniejących stosunków wodnych,
- bliskość obszarów chronionych akustycznie.

1.2. Powiązania opracowywanego dokumentu z innymi dokumentami i opracowaniami

Opracowywany dokument ma powiązania z niżej wymienionymi opracowaniami i dokumentami:

- uchwała nr XXIX/180/13 Rady Miejskiej w Czarnej Białostockiej z dnia 8 października 2013 r. w sprawie przystąpienia do zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Czarna Białostocka dotyczącej wprowadzenia do Studium udokumentowanego złoża kruszywa naturalnego „Ponure” zlokalizowanego na części działki nr geod. 57/1, obręb Ponure,
- uchwała NR XXXIV/225/14 Rady Miejskiej w Czarnej Białostockiej z dnia 6 maja 2014 r. w sprawie przystąpienia do zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Czarna Białostocka dotyczącej wprowadzenia do Studium

udokumentowanego złoża kruszywa naturalnego w miejscowości Łączyn zlokalizowanego na działkach nr geodezyjny 26/2 i 29/1.

- opracowaniem ekofizjograficznym sporządzonym na potrzeby zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Czarna Białostocka DOTYCZĄCYCH WPROWADZENIA DO STUDIUM UDOKUMENTOWANYCH ZŁÓŻ KRUSZYWA NATURALNEGO W MIEJSCOWOŚCI Łączyn (DZIAŁKI NR GEODEZYJNY 26/2 I 29/1) ORAZ W OBRĘBIE Ponure (działka nr geodezyjny 57/1).
- studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Czarna Białostocka, uchwalone uchwałą Nr XXIII/140/2000 Rady Miejskiej w Czarnej Białostockiej z dnia 30 maja 2000 r., zmienionego uchwałą Nr XLIX/383/06 z 24 października 2006 r.,
- Program Ochrony Środowiska Województwa Podlaskiego na lata 2011-2014 (2011 r.).
- Program Ochrony Środowiska dla powiatu białostockiego.
- Strategia zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego miasta i gminy Czarna Białostocka.
- Informacja Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Białymstoku o stanie środowiska na terenie powiatu białostockiego, 2012 r.,
- Wojewódzki Plan Zagospodarowania Przestrzennego

Uwarunkowania wynikające z dokumentów strategicznych miasta i gminy Czarna Białostocka:

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Czarna Białostocka:

- Wysokie walory środowiska przyrodniczego i krajobrazu oraz przewaga obszarów szczególnie chronionych (PKPK) w ogólnej powierzchni, narzuca kierunek rozwojowy gminy nastawiony na ochronę tych walorów i wykluczający rozwój działań gospodarczych mogących pogorszyć stan środowiska lub obniżyć jego walory krajobrazowe.
- Przestrzenny układ terenów leśnych i w granicach PKPK określa i ogranicza obszary potencjalnej urbanizacji miasta Czarna Białostocka do terenów niezalesionych przy istniejącej zabudowie z ewentualną rezerwą w miejscowości Buksztel.
- Rozwój rolnictwa ograniczony jest małym udziałem gruntów rolnych w strukturze przestrzennej gminy i niskim potencjałem produkcyjnym gleb. Szansę, w miarę efektywnego prowadzenia gospodarki rolnej mają tereny w rejonie wsi Czarna Wieś Kościelna, Klimki, Wólka Ratowiecka oraz w północno-zachodniej części gminy -Niemczyn, Zamczysk, Jezieżysk, Zdroje, Brzozówka Ziemiańska.
- Znaczny stopień lesistości ukierunkowuje rozwój gospodarczy na wykorzystanie lasów jako podstawowego bogactwa gminy. Wykorzystanie to jest możliwe w zakresie nie powodującym uszczuplenia zasobów leśnych i nie kolidujących z ich przyrodniczą i krajobrazowo-twórczą rolą. Najlepszym kierunkiem rozwojowym spełniającym te warunki jest wykorzystanie bogactwa lasu do rozwoju różnych form działalności związanych z wypoczynkiem ludności i turystyką.
- Układ hydrograficzny gminy zawierający znaczne powierzchnie źródłiskowe i brak większych rzek, które mogłyby stanowić odbiornik zanieczyszczonych wód z terenów zurbanizowanych i rolnych ze zdolnościami samooczyszczania stawia szczególne wymagania w zakresie ochrony wód powierzchniowych i gruntowych. Wymaga to wprowadzenia racjonalnej gospodarki ściekowej.
- Uboga baza surowców mineralnych nie stwarza również możliwości rozwoju zakładów wydobywczych i przetwórczych. Stwierdzone zasoby ograniczają się do surowców pospolitych kruszywa i glin możliwych do wykorzystania na potrzeby lokalne budownictwa

- i naprawy dróg. **Wymaga to uregulowania** spraw wydobywania zgodnie z prawem geologicznym.
- Układ przestrzenny zagospodarowania terenu i zróżnicowane warunki przyrodnicze i krajobrazowe pozwalają na wydzielenie 5 jednostek krajobrazowych o podobnych cechach krajobrazu i predyspozycji zagospodarowania, są to:
    - 1) obszar krajobrazu leśnego puszczańskiego,
    - 2) obszar krajobrazu miasta Czarna Białostocka,
    - 3) obszar krajobrazu śródleśnej polany rolniczej we wsi Czarna Wieś,
    - 4) obszar krajobrazu enklaw śródleśnych z glebami niskiej produktywności,
    - 5) obszar krajobrazu rolniczego północnej części gminy.

Program ochrony środowiska

1. Wykorzystanie naturalnych atutów gminy
  - ochrona i odmładzanie lasów
  - dbałość o utrzymanie stanu naturalnego środowiska
  - zachowanie bioróżnorodności
  - dbałość o poprawę stanu naturalnego środowiska
  - racjonalne czerpanie z zasobów środowiska naturalnego
  - wspomaganie wdrożenia programów rolno – środowiskowych
  - promowanie technologii przyjaznych środowisku
  - promowanie ekologicznej działalności gospodarczej
  - ekologiczna produkcja rolna
  - rozwój ekologicznej turystyki.
2. Ochrona zasobów wodnych
  - racjonalne kształtowanie poboru wody
  - budowa i modernizacja melioracji szczygółowych
  - rozbudowa sieci kanalizacyjnej
  - budowa przyzagrodowych oczyszczalni ścieków
  - uszczelnianie szamb.
3. Ochrona atmosfery
  - wykorzystanie biomasy jako źródła energii
  - oszczędność energii cieplnej
  - zmniejszanie emisji pyłów w atmosferze
  - zmniejszanie emisji gazów w atmosferze
  - zmniejszenie natężenia hałasu komunikacyjnego i przemysłowego.
4. Gospodarka odpadami w celu ochrony powierzchni ziemi
  - sprzątanie terenów leśnych
  - kompleksowa gospodarka odpadami
  - zmniejszenie ilości powstających odpadów
  - selektywna zbiórka odpadów
  - odzyskiwanie odpadów
  - bezpieczne dla środowiska unieszkodliwianie odpadów
  - likwidacja dzikich wysypisk.
5. Edukacja w ramach zrównoważonego rozwoju
  - kształtowanie świadomości ekologicznej
  - uczenie zasad zrównoważonego rozwoju
  - edukacja ekologiczna
  - tworzenie ośrodków edukacji ekologicznej
  - wspieranie instytucji zajmujących się ochroną środowiska

- współpraca przygraniczna w ramach Euroregionu „Niemen”
- 6. Monitorowanie stanu środowiska naturalnego
  - monitoring realizacji Programu Ochrony Środowiska i Planu Gospodarki Odpadami
  - badanie stanu czystości wód
  - badanie czystości powietrza
  - badanie stopnia hałasu komunikacyjnego
  - badanie stopnia hałasu przemysłowego
  - badanie natężenia ruchu drogowego.

Strategia zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego gminy Czarna Białostocka

- TWORZENIE WARUNKÓW DO ROZWOJU AKTYWNOŚCI MIESZKAŃCÓW I PRZEDSIĘBIORCZOŚCI, SŁUŻĄCYCH ROZWOJOWI GOSPODARSTWU GMINY, A TYM SAMYM ZWIĘKSZENIU DOCHODÓW GMINY I JEJ MIESZKAŃCÓW
- KOORDYNACJA OBSŁUGI RUCHU TURYSTYCZNEGO NA OBSZARZE WSCHODNIEGO POGRANICZA, Z WYKORZYSTANIEM GMINNEGO POTENCJAŁU TURYSTYCZNEGO, WALORÓW PRZYRODNICZYCH I TRADYCJI KULTUROWYCH,
- TWORZENIE WARUNKÓW DO INTEGRACJI MIESZKAŃCÓW GMINY ORAZ ICH AKTYWIZOWANIE DO WSPÓLNYCH DZIAŁAŃ NA RZECZ PODNOSZENIA ATRAKCYJNOŚCI GMINY,
- DOSTOSOWANIE KIERUNKÓW ROZWOJU DZIECI I MŁODZIEŻY DO WYMOGÓW WSPÓŁCZESNOŚCI.

Plan rozwoju lokalnego gminy Czarna Białostocka

Podstawowymi celami realizacji programu na terenie Gminy Czarna Białostocka są:

- zwiększenie poziomu inwestycji,
- tworzenie warunków do różnicowania działalności gospodarczej,
- wzrost mobilności zawodowej mieszkańców
- poprawa warunków życia mieszkańców.

Osiągnięcie celów podstawowych możliwe będzie tylko przez realizację celów częściowych:

- zwiększenie dostępności komunikacyjnej do wszystkich terenów gminy przez poprawę jakości dróg gminnych,
- zwiększenie stopnia skanalizowania gminy,
- wprowadzenie kompleksowej gospodarki odpadami połączonej z systemem selektywnej zbiórki surowców wtórnych „u źródła”,
- podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej obszarów przez rozbudowę uzbrojenia technicznego,
- poprawę podstawowej infrastruktury społecznej.

Uwarunkowania wynikające z dokumentów strategicznych powiatu białostockiego

Program Ochrony Środowiska

- ograniczenie hałasu komunikacyjnego – między innymi poprzez rozwój i modernizację infrastruktury drogowej,
- ograniczenie emisji pyłów do powietrza, w tym dotrzymanie norm jakości powietrza poprzez budowę i modernizację infrastruktury ochrony powietrza (wykorzystywanie technologii przyjaznych środowisku, inwestycje z zakresu źródeł energii odnawialnej),
- ograniczenie eutrofizacji wód (rolnictwo, doczyszczanie ścieków, gospodarka ściekowa na wsi), poprzez rozwój, w tym budowę i modernizację infrastruktury wodno –

- kanalizacyjnej na obszarze powiatu,
- ochrona zdrowia i życia ludzkiego (poprawa jakości udzielanych usług medycznych i warunków ich świadczenia, poprawa wyposażenia placówek służby zdrowia w sprzęt i aparaturę, zwiększenie dostępu i poprawa jakości opieki społecznej), człowiek jako element środowiska naturalnego,
  - aktywna ochrona przyrody i krajobrazu, troska o gatunki objęte ochroną,
  - kompensacja strat obszarów Natura 2000,
  - zwiększanie lesistości w celu ochrony atmosfery,
  - spełnianie wymogów regionalnego systemu informacji o trasach przewozu i miejscach składowania materiałów niebezpiecznych,
  - ograniczanie ryzyka wystąpienia poważnych awarii oraz sprawne usuwanie ich skutków,
  - ograniczenie negatywnego wpływu eksploatacji kopalni na środowisko przez eliminację nielegalnych eksploatacji i niedopuszczenie do podejmowania wydobycia kopalni bez wymaganej koncesji,
  - kompleksowa gospodarka odpadami – budowa i modernizacja infrastruktury zagospodarowania odpadów, w tym: objęcie 100% mieszkańców Powiatu białostockiego systemem zorganizowanego i selektywnego zbierania odpadów,
  - zamykanie składowisk odpadów niespełniających minimalnych wymagań formalnych i technicznych,
  - monitoring składowisk odpadów komunalnych,
  - likwidacja „dzikich” wysypisk śmieci,
  - edukacja ekologiczna mieszkańców powiatu z zakresu gospodarki odpadami,
  - zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców powiatu,
  - propagowanie ekologicznego stylu produkcji i konsumpcji, mobilizowanie społeczeństwa do podejmowania działań proekologicznych,
  - edukacja ekologiczna dzieci i młodzieży w szkołach i przedszkolach,
  - promowanie odnawialnych źródeł energii, mające na celu rezygnację przez firmy i instytucje z konwencjonalnych źródeł energii.

Uwarunkowania wynikające z dokumentów strategicznych województwa podlaskiego Program Ochrony Środowiska

1) Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego

Cel długoterminowy do roku 2018

- kontynuacja działań związanych z poprawą jakości powietrza.

Cele krótkoterminowe do roku 2014

- wdrażanie i realizacja założeń Programów służących ochronie powietrza.
- spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji ze źródeł powierzchniowych, liniowych i punktowych.

2) Gospodarka wodna

Cel długoterminowy do roku 2018

- osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych oraz ochrona jakości wód podziemnych i racjonalizacja ich wykorzystania.

Cele krótkoterminowe do roku 2014

- zapewnienie dobrej jakości wody pitnej .
- racjonalizacja gospodarowania zasobami wód.
- poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych.
- zwiększenie retencji w zlewniach oraz zapobieganie suszy i skutkom wezbrań powodziowych.

- odtworzenie ciągłości ekologicznej i renaturalizacja rzek.
- 3) Ochrona przyrody i krajobrazu
- Cel długoterminowy do roku 2018
- zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie różnorodności biologicznej na różnych poziomach organizacji: na poziomie wewnątrzgatunkowym (genetycznym), gatunkowym oraz ponadgatunkowym (ekosystemowym) oraz georóżnorodności.
- Cele krótkoterminowe do roku 2014
- pogłębianie i udostępnianie wiedzy o zasobach przyrodniczych województwa.
  - stworzenie prawno-organizacyjnych warunków i narzędzi dla ochrony przyrody.
  - zachowanie lub odtworzenie właściwej struktury i stanu ekosystemów i siedlisk.
  - ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej na obszarach wiejskich.
  - zapobieganie konfliktom ekologicznym na obszarach chronionych.
- 4) Ochrona przed hałasem
- Cel długoterminowy do roku 2018
- zmniejszenie zagrożenia hałasem poprzez obniżenie jego natężenia do poziomu obowiązujących standardów.
- Cele krótkoterminowe do roku 2014
- rozpoznanie i ocena stopnia narażenia mieszkańców województwa na ponadnormatywny hałas.
  - eliminacja narażenia mieszkańców na hałas.
- 5) Ochrona przed polami elektromagnetycznymi
- Cel długoterminowy do roku 2018
- ochrona przed polami elektromagnetycznymi.
- Cel krótkoterminowy do roku 2014
- utrzymanie poziomów promieniowania elektromagnetycznego poniżej wartości dopuszczalnych.
- 6) Odnawialne źródła energii
- Cel długoterminowy do roku 2018
- ograniczanie zużycia energii oraz zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii.
- Cel krótkoterminowy do roku 2014
- zwiększenie wykorzystania niekonwencjonalnych źródeł energii.
- 7) Poważne awarie przemysłowe
- Cel długoterminowy do roku 2018
- zapobieganie powstawaniu poważnych awarii przemysłowych.
- Cel krótkoterminowy do roku 2014
- monitoring obszarów zagrożonych wystąpieniem poważnych awarii przemysłowych.
- 8) Kopaliny
- Cel długoterminowy do roku 2018
- zrównoważona gospodarka zasobami naturalnymi.
- Cel krótkoterminowy do roku 2014
- ograniczenie presji wywieranej na środowisko podczas prowadzenia prac geologicznych i eksploatacji kopalin.
- 9) Gleby i ich zanieczyszczenia
- Cel długoterminowy do roku 2018
- ochrona powierzchni ziemi.
- Cele krótkoterminowe do roku 2014
- zagospodarowanie powierzchni ziemi zgodne z zasadami zrównoważonego rozwoju.
  - wskazanie obszarów zanieczyszczonych i ich rekultywacja.

Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami

- zapobieganie powstawaniu odpadów, ograniczenia ich ilości oraz negatywnego oddziaływania na środowisko,
- wspomaganie prawidłowego postępowania z odpadami w zakresie zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania.

1.3. Ustalenia i główne cele zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

Prognoza oddziaływania na środowisko dotyczy dwóch uchwał Rady Miejskiej w Czarnej Białostockiej:

- uchwały nr XXIX/180/13 rady miejskiej w Czarnej Białostockiej z dnia 8 października 2013 r. w sprawie przystąpienia do zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Czarna Białostocka dotyczącej wprowadzenia do Studium udokumentowanego złoża kruszywa naturalnego „Ponure” zlokalizowanego na części działki nr geod. 57/1, obręb Ponure,
- uchwały NR XXXIV/225/14 rady miejskiej w Czarnej Białostockiej z dnia 6 maja 2014 r. w sprawie przystąpienia do zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Czarna Białostocka dotyczącej wprowadzenia do Studium udokumentowanego złoża kruszywa naturalnego w miejscowości Łączyn zlokalizowanego na działkach nr geodezyjny 26/2 I 29/1.

Potrzeba zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Czarna Białostocka, uchwalonego uchwałą Nr XXIII/140/2000 Rady Miejskiej w Czarnej Białostockiej z dnia 30 maja 2000 r., zmienione uchwałą Nr XLIX/383/06 Rady Miejskiej w Czarnej Białostockiej z dnia 24 października 2006 r. wynika z przepisu art. 95 ust. 2 oraz art. 208 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2011 r. Nr 163, poz. 981 z późn. zm.) które dotyczą obszarów udokumentowanych złóż kopalin. Zgodnie z ustawą udokumentowane obszary kopalin muszą być wprowadzone do studium.

Na terenie gminy Czarna Białostocka istnieją 2 obszary udokumentowanych kopalin, które nie są ujęte w Studium:

1. Złoże kruszywa naturalnego „PONURE” we wsi Ponure zlokalizowane na części działki nr geodezyjny 57/1 (przed podziałem część dz. nr geod. 57) - oznaczone na rysunku Studium symbolem 1 Dok. PG o zasobach bilansowych 230,70 tys. ton - dokumentacja geologiczna w kat. C₁ - złoże może być eksploatowane po sporządzeniu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego i uzyskaniu koncesji na wydobycie z uwagi na skomplikowane uwarunkowania prawne dotyczące statusu terenu w obszarach prawnie chronionych oraz tereny leśne występujące na przedmiotowym obszarze. Rekultywacja wyrobiska powinna być ustalona w kierunku leśnym.
2. Złoże kruszywa naturalnego „ŁAPCZYN” we wsi Łączyn zlokalizowane na części działek nr geodezyjny 26/2 i 29/1 - oznaczone na rysunku Studium symbolem 2 Dok. PG, o zasobach bilansowych 229,14 tys. Mg - dokumentacja geologiczna w kat. C₁ - złoże może być eksploatowane po uzyskaniu koncesji na wydobycie zgodnie z ustawą „Prawo geologiczne i górnicze”, bez sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Rekultywacja wyrobiska powinna być ustalona w kierunku leśnym, rolnym lub wodnym

1.4. Metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy

W opracowaniu prognozy posłużono się opisową analizą prawdopodobnych rodzajów skutków oddziaływania na środowisko, jakie mogą wystąpić w realizacji ustaleń projektu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. W procedurze rozpatrywania oddziaływania uwzględniono wszystkie komponenty środowiska przyrodniczego. Ocenę przeprowadzono kompleksowo dla jednego wariantu ustaleń planistycznych zaproponowanych przez projektanta urbanistę.

W celu sporządzenia prognozy przeprowadzono następujące prace:

- zaznajomiono się z projektem zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Czarna Białostocka oraz opracowaniem ekofizjograficznym sporządzonym na potrzeby „zmiany projektu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Czarna Białostocka”
- zaznajomiono się z danymi fizjograficznymi oraz innymi dostępnymi opracowaniami sozologicznymi obejmującymi obszar objęty prognozą,
- dokonano oceny zmian w projekcie zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Czarna Białostocka i w odniesieniu do obowiązujących aktów prawnych,
- przeprowadzono wizję obszaru objętego prognozą,
- dokonano analizy czynników potencjalnie mogących przynieść negatywne skutki dla środowiska.

1.5. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania

Ustawowo określony jest obowiązek prowadzenia oceny zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy (raz w czasie jednej kadencji – Art. 32 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym). Powiązanie tego monitoringu zagospodarowania przestrzennego na szczeblu lokalnym (a więc również monitoringu stanu realizacji zmiany studium i planów miejscowych) z odpowiednimi elementami państwowego monitoringu środowiska (PMS) pozwoliłoby także na ewentualną ocenę wpływu realizacji zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania na środowisko.

1.6. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko

Dla planowanych przedsięwzięć wynikających z realizacji ustaleń zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Czarna Białostocka z uwagi na miejscowy zasięg wyklucza się możliwość transgranicznego oddziaływania na środowisko zgodnie z art. 104 ustawy „o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie” z dnia 3 października 2008 r.

1.7. Streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym

Zmiana Studium wynika z art. 95 ust. 2 oraz art. 208 ust. 1 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2011 r. Nr 163, poz. 981 z późn. zm.), który dotyczy obowiązku wprowadzenia do Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego udokumentowanych złóż kopalin. Zmianą objęte są dwa odrębne obszary na terenie gminy, na których potwierdzono występowanie złóż kruszywa naturalnego. Jeden z nich znajduje się we wsi Łapczyn na części działek nr geodezyjny 26/2 i 29/1, a drugi we wsi Ponure na części działki nr geodezyjny 57/1 wydzielonej z działki nr geodezyjny 57 (około kilometra na północny-wschód od zabudowy miasta Czarna Białostocka). Po zmianie Studium i po spełnieniu odpowiednich wymogów prawnych (uzyskanie koncesji oraz w przypadku złoża „PONURE” zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego)

na w/w działkach będzie możliwe wydobywanie kopalin.

W przypadku obu obszarów mamy do czynienia z przedsięwzięciem mogącym znacząco oddziaływać na środowisko. Wynika to z § 2 ust. 1 pkt 27 lit. a Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. W tym przypadku uznanie zapisów zmiany Studium za przedsięwzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko wynika z tego, że złoża kruszywa naturalnego „PONURE” we wsi Ponure znajduje się na terenie obszaru chronionego - Parku Krajobrazowego Puszczy Knyszyńskiej im. Profesora Witolda Sławińskiego oraz w odległości mniejszej niż 100 m od gruntów leśnych, zaś złoża kruszywa naturalnego „ŁAPCZYN” we wsi Łapczyn znajduje się w otulinie tego parku a jego odległość od zabudowy mieszkalnej jest mniejsza niż 250 m co grozi przekroczeniem dopuszczalnych norm hałasu w strefie zamieszkałej.

Zgodnie z rozporządzeniem Nr 1/06 Wojewody Podlaskiego z dnia 14 marca 2006 r. w sprawie Parku Krajobrazowego Puszczy Knyszyńskiej im. Profesora Witolda Sławińskiego na obszarze parku obowiązują zakazy:

1. pozyskiwania do celów gospodarczych skał, w tym torfu oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów,
2. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym, przeciwoświszkowym lub budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;

Realizacja ustaleń zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego dotyczy również obszarów Natura 2000. Złoża w miejscowości Ponure znajduje się na terenie obszaru specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 „Puszcza Knyszyńska” (PLB200003), oraz projektowanego specjalnego obszaru ochrony siedlisk Natura 2000 „Ostoja Knyszyńska” (PLH200006) i może negatywnie wpływać na cele i przedmiot ochrony Natura 2000.

Kolejnym problemem ochrony środowiska jest położenie obszaru złoża „PONURE” na terenie ważnego elementu sieci ekologicznej, jakim jest korytarz ekologiczny GKPn-3 Puszcza Knyszyńska. Obecność ludzi i hałas maszyn mogą mieć niekorzystny wpływ na swobodę przemieszczania się zwierząt.

Na terenach objętych zmianą Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego nie stwierdzono obszarów dziedzictwa kulturowego.

Realizacja projektu wiąże się z efektami gospodarczymi oraz skutkami powodowanymi w środowisku przyrodniczym. Zostanie zredukowana powierzchnia terenów zielonych i nastąpi trwale przekształcenie terenu. Lokalnie i do czasu zakończenia eksploatacji wzrosną hałas i zanieczyszczenie powietrza w związku ze zwiększonym ruchem komunikacyjnym.

W przypadku, gdy na terenie objętym zmianą zagospodarowania występuje gatunek chroniony, należy natychmiast przerwać prace mogące negatywnie wpłynąć na jego przedstawicieli. Podstawy prawne ochrony gatunkowej ustala ustawa o ochronie przyrody, a szczegółowe jej zasady oraz wykazy gatunków chronionych określa minister właściwy do spraw środowiska w drodze rozporządzenia publikowanego w Dzienniku Ustaw (dodatkowe gatunki mogą być objęte ochroną w danym województwie przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska).

W stosunku do gatunków objętych ochroną gatunkową obowiązują określone zakazy (zabijania, zbierania, przetrzymywania, niszczenia ich siedlisk, handlowania, wywożenia za granicę, płoszenia itp.). Na odstępstwa od zakazów zezwolenie wydaje Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska lub regionalny dyrektor ochrony środowiska.

Właściwa rekultywacja w okresie poeksploatacyjnym usunie negatywny wpływ i wpłynie korzystnie na problemowe tereny.

W przypadku braku realizacji ustaleń zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego stan środowiska nie ulegnie większym przekształceniom. Tereny pozostaną w dotychczasowym użytkowaniu i przeznaczeniu.

Przy sporządzaniu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miały zastosowanie cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, krajowym i lokalnym istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, a określone w aktach prawnych:

- Dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady Europy nr 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko,
- Dyrektywie Rady Nr 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny wpływu wywieranego przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko,
- Polityce Ekologicznej Państwa w latach 2009 – 2012,
- Program Ochrony Środowiska Województwa Podlaskiego na lata 2011-2014 (2011 r.).
- Program Ochrony Środowiska dla powiatu białostockiego na lata 2012-2015.
- Program ochrony środowiska gminy Czarna Białostocka
- Strategia zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego gminy Czarna Białostocka, 2000 r.
- Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami na lata 2012-2017.

W „Prognozie” zawarto szereg zapisów w celu ograniczenia ewentualnych negatywnych oddziaływań na środowisko i zdrowie ludzi przy realizacji ustaleń Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Zapisy te dotyczą ochrony powierzchni ziemi, powietrza, wód podziemnych i powierzchniowych oraz klimatu akustycznego..

Na etapie sporządzania projektu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego części gminy Czarna Białostocka przyjęto rozwiązanie zaproponowane przez zainteresowane strony i uwzględnione w „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Czarna Białostocka”.

Z uwagi na miejscowy zasięg realizacji Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego wyklucza się możliwość transgranicznego oddziaływania na środowisko.

Planowane do wykonania prace górnicze przy wydobyciu surowców mineralnych, przy zachowaniu zasad i warunków określonych w koncesji oraz w projekcie zagospodarowania złoża i szczegółowych rozwiązań zawartych w planie ruchu jak również wykonanie ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego nie spowoduje zmian w środowisku przyrodniczym na poziomie wyższym od obowiązujących standardów.

Po zakończeniu eksploatacji i przeprowadzeniu rekultywacji klasę konfliktu byłej kopalni ze środowiskiem można będzie ocenić jako minimalną we wszystkich zakresach oddziaływań znaczących.

2. Istniejący stan środowiska

2.1. Położenie fizyczno-geograficzne

Gmina Czarna Białostocka położona jest we wschodniej części kraju, w powiecie białostockim. Gmina, jak i cały powiat leży w obrębie Wysoczyzny Białostockiej wchodzącej w skład polskiej części Wysoczyzn Podlasko – Białoruskich. Wody płynące stanowią zlewnię rzeki Czarnej wpadającej do Supraśli, będącej dopływem Narwi. W 76,5% obszar gminy pokrywają lasy należące do Puszczy Knyszyńskiej.

Powierzchnia gminy wynosi 206,54 km². Liczba ludności w gminie wynosi 11 842 (miasto Czarna Białostocka liczy 9 670 osób). Jest to gmina miejsko – wiejska o

charakterze rolniczym. Skupiska ludności posiadają zabudowę kolonijną. Gospodarstwa położone są w ostojach leśnych.

Gmina Czarna Białostocka położona jest w województwie podlaskim, w powiecie białostockim. Bezpośrednio sąsiaduje z następującymi gminami powiatu białostockiego: Wasilków, Dobrzyniewo Duże, Supraśl, gminami powiatu monieckiego: Knyszyn, Jasionówka oraz z gminami powiatu sokólskiego: Korycin, Janów, Sokółka.

Przez gminę przebiegają ważne szlaki komunikacyjne: linia kolejowa Warszawa – Sankt Petersburg oraz trasa do przejścia granicznego w Kuźnicy Białostockiej.

Na terenie gminy brak jest dużego przemysłu, ze względu na dużą lesistość jednym z głównych źródeł utrzymania mieszkańców jest gospodarka leśna a Nadleśnictwo Czarna Białostocka jest ważnym podmiotem gospodarczym. Poza sektorem leśnym, rolniczym i publicznym mieszkańcy gminy zajmują się drobnymi usługami dla ludności.

Złoże zlokalizowane w obrębie Ponure na działce geodezyjnej 57/1 zajmuje powierzchnię około 1,5 ha a jego zasoby geologiczne to 230,70 tys. ton. Około 500 metrów w kierunku północno-wschodnim znajdują się zabudowania miasta Czarna Białostocka. Od strony północnej i wschodniej wyrobisko otoczone jest lasem mieszanym, reprezentowanym przez grąd ciepłolubny, a od strony zachodniej przylega bezpośrednio do drogi o nawierzchni gruntowej, za którą rozciągają się grunty orne. W kierunku południowym, w odległości około 500 m od złoża znajdują się budynki mieszkalne i gospodarcze. Teren, na którym zlokalizowane jest złożo kruszywa naturalnego znajduje się w granicach Parku Krajobrazowego Puszczy Knyszyńskiej (obszar leśny o ochronie czynnej) oraz na terenie projektowanego specjalnego obszaru ochrony siedlisk Natura 2000 "Ostoja Knyszyńska" (PLH200006) i w obszarze specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 "Puszcza Knyszyńska" (PLB 200003). W odległości około 1 km znajduje się Rezerwat Jesionowe Góry.

Złożo w miejscowości Łapczyn na działkach nr geodezyjny 26/2 i 29/1 zajmuje powierzchnię około 1,8 ha a jego zasoby wynoszą 229,14 tys. Mg. Jest otoczone łąkami, pastwiskami i gruntami ornymi. Od strony południowej działki sąsiadują bezpośrednio z drogą o nawierzchni gruntowej. Budynki mieszkalne i gospodarcze znajdują się około 300 m na południe. Teren na którym znajduje się złożo położony jest w granicach otuliny Parku Krajobrazowego Puszczy Knyszyńskiej.

2.2. Budowa geologiczna

Obszar gminy Czarna Białostocka leży w obrębie prekambryjskiej platformy wschodnioeuropejskiej, którą budują granitoidy oraz skały głębokiej strefy przeobrażeń tj. gnejsy i migmatyty. Strop skał prekambryjskich zalega na głębokości 370 m ppt. Utwory geologiczne zalegające powyżej reprezentują przedział czasowy od jury po czwartorzęd. Na stropie utworów krystalicznych zalegają wapienne osady jurajskie o miąższości około 100 m. Wyżej zalegają utwory kredy reprezentowane przez porowate osady wapienne z krzemieniami, które zapadają łagodnie pod kątem 5⁰ ku zachodowi. Lokalnie, na omawianych utworach, występuje zwietrzelina kredowa w postaci ciemnoszarych ilów, bądź jasnoszarej zwietrzalej kredy.

W rejonie Czarnej Białostockiej występują osady zaliczone do interglacjału Eemskiego. Są to organiczne osady torfu o miąższości osiągającej 1,7 m, który jest przykryty i podścielony pyłami jasnobrunatnymi. Cała seria nie przekracza 3 m miąższości.

Osady ostatniego zlodowacenia północnopolskiego na omawianym obszarze wykształcone zostały jedynie jako piaski i żwiry rzeczne, z których zbudowany jest taras nadzalewowy w dolinie Narwi i jej dopływów. W dnach dolin osady te występują pod pokrywą holoceniową.

Najmłodszymi osadami stwierdzonymi na obszarze powiatu białostockiego są holoceniowe osady powstałe w dnach dolin rzecznych, tj. piaski, mady, torfy oraz namuły wypełniające zagłębienia bezodpływowe. Miąższość tych ostatnich utworów nie przekracza z reguły 2 m.

2.3. Wody powierzchniowe

Sieć hydrologiczną Gminy Czarna Białostocka tworzą rzeki: „Czarna”, dł. 1,44 km na terenie gminy, „Bartoszycha”, dł. 8,25 km, „Jurczycha”, dł. 7,5 km, „Brzozówka”, 4,8 km (na terenie gminy).

Rzeka „Czarna” posiada II klasę czystości wód, zaś rzeka „Brzozówka” posiada III klasę czystości wód.

W Czarnej Białostockiej istnieje sztuczny zbiornik wodny pełniący funkcję zbiornika retencyjnego i wykorzystywany przez mieszkańców gminy w celach rekreacyjnych.

Wody powierzchniowe gminy Czarna Białostocka to również rzeka Czarna. Czystość jej wód jest oceniana na drugą klasę czystości. Sieć wodną gminy uzupełniają kanały i rowy melioracyjne oraz melioracje szczegółowe na terenach prywatnych – gospodarstw indywidualnych. Rowy i ciekci ciągną się na długości 55,2 km, w tym objętych utrzymaniem jest 25,5 km. W gminie występują też stawy. Melioracje podstawowe to również potoki o długości ogółem 38,5 km, w tym potoki uregulowane o długości 18,7 km.

Wody powierzchniowe nie występują zarówno na terenie zmiany studium w obrębie Ponure, jak i na terenie miejscowości Łapczyn.

2.4. Wody podziemne

Gmina Czarna Białostocka posiada zasoby wód podziemnych rzędu 835 m³/h. Są to zasoby średniej wielkości na tle powiatu białostockiego i raczej dobre na tle kraju. Wody podziemne w gminie pochodzą z utworów czwartorzędowych i trzeciorzędowych, charakteryzują się wysoką jakością i wymagają jedynie prostego uzdatniania poprzez odżelazianie i odmanganianie.

Wody podziemne służą głównie zaspokojeniu potrzeb komunalnych i przemysłu. W ostatnich latach notuje się spadek zużycia wody podziemnej. Spowodowane jest to zmniejszonym zapotrzebowaniem na cele przemysłowe (spadek produkcji) oraz oszczędną gospodarkę wodą.

W wyniku ewentualnej eksploatacji złoża „Ponure” może pojawić się zagrożenie skażenia wód gruntowych, co mogłoby się negatywnie odbić na odległy o 1 km Rezerwat Jesionowe Góry.

2.5. Klimat

Obszar gminy Czarna Białostocka pod względem klimatycznym należy do dzielnicy klimatu dość surowego. Średnia roczna temperatura wynosi ok. 7 °C. Czas trwania zimy wynosi od 105 do 112 dni, a lata od 80 do 90 dni. Liczba dni ze śniegiem wynosi od 85 do 100. Średni roczny opad wynosi 580 mm, z tego 60% opadów przypada na okres od kwietnia do września. Znaczna część opadów atmosferycznych spada w postaci śniegu. Pokrywa śnieżna pojawia się zazwyczaj już w listopadzie i znika w marcu. Dość wczesny początek chłodniejszych dni i późne ich zakończenie sprawia, że okres wegetacyjny w gminie trwa ok. 190 dni w roku.

2.6. Szata roślinna

W lasach Nadleśnictwa Czarna Białostocka dominują typy siedliskowe Lasu Mieszanego Świeżego LMśw (34,60%). Siedliska lasowe zajmują 78,15% (19371,94 ha) powierzchni nadleśnictwa, natomiast borowe 21,85% (5417,02 ha) powierzchni leśnej nadleśnictwa.

Głównym gatunkiem w lasach Nadleśnictwa Czarna Białostocka jest sosna, która zajmuje 49,93 % jego powierzchni. Znaczny udział mają drzewostany z panującym dębem (20,20 %), brzozą (11,26 %), świerkiem (10,27 %) i olszą (5,78 %). Obecność pozostałych gatunków jest niewielka nie przekracza 1,5 % powierzchni leśnej.

W przypadku złoża zlokalizowanego w miejscowości Ponure na działce geodezyjnej nr 57/1 to sąsiaduje ono z lasem mieszanym reprezentowanym przez grąd ciepłolubny oraz z gruntami ornymi. Nieużytkowaną już skarpe pokrywa roślinność pionierska.

Złoże w miejscowości Łapczyn na działkach geodezyjnych nr 26/2 i 29/1 otoczone jest łąkami, pastwiskami i gruntami ornymi. Podobnie jak w przypadku złoża „Ponure” znajdują się na nim ślady wyrobisk zarośnięte roślinnością pionierską.

2.7. Warunki glebowe

Na terenie gminy Czarna Białostocka wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej wynosi 45,0. Nie ma tu gleb klasy I i II. Większość gruntów ornich zaliczanych jest do klasy bonitacyjnej IV, V i VI. Gro powierzchni gleb w gminie jest zalesiona. Wskaźnik lesistości wynosi aż 75%.

Użytkowanie gleb w gminie przedstawia się następująco (w km²):

- powierzchnia gminy	206,54
- użytki rolne	38,66
- lasy i zadrzewienia	156,63
- wody	0,17
- tereny osiedlowe i komunikacyjne	9,47
- nieużytki	15,4

W gminie występuje niski stopień degradacji gleb. Gleby zanieczyszczane są poprzez środki ochrony roślin i odpady stałe.

Struktura gruntów ornich w gminie:

- klasa IIIa i IIIb – 6 ha (0,3%),
- klasa IVa i IVb – 496 ha (21,2%),
- klasa V, VI – 1 836 ha (78,5%).

Struktura użytków zielonych w gminie:

- klasa III – 5 ha (0,3%),
- klasa IV – 558 ha (36,5%),
- klasa V, VI – 965 ha (63,2%).

2.8. Surowce mineralne

W gminie Czarna Białostocka nie występują surowce naturalne poza piaskiem i żwirem. Są to wodnolodowcowe piaski różnoziarniste ze żwirem o miąższości od 2 do 15mm. Brak jest surowców energetycznych i kopalin szlachetnych.

Na terenach objętych opracowaniem znajdują się złoża kruszywa naturalnego - w miejscowości Ponure o zasobach bilansowych 230,7 tys. ton, a w miejscowości Łączyn zasoby złoża wynoszą 229,14 tys. Mg

2.9. Obszary i obiekty prawnie chronione

Złoże zlokalizowane w obrębie Ponure na działce geodezyjnej nr 57/1 znajduje się w granicach Parku Krajobrazowego Puszczy Knyszyńskiej im. Profesora Witolda Sławińskiego (obszar leśny o ochronie czynnej), oraz na terenie projektowanego specjalnego obszaru ochrony siedlisk Natura 2000 "Ostoja Knyszyńska" (PLH 200006) i w obszarze specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 "Puszcza Knyszyńska" (PLB200003), a w odległości około 1 km znajduje się Rezerwat Jesionowe Góry. Teren na którym znajduje się to złoża leży w obszarze korytarza ekologicznego GKPn-3 Puszcza Knyszyńska. Korytarze ekologiczne nie są objęte ochroną, lecz ze względu na istotną funkcję jaką pełnią dla sieci ekologicznej mają duże znaczenie dla środowiska naturalnego.

Złoże zlokalizowane w miejscowości Łączyn na działkach geodezyjnych nr 26/2 i 29/1 położone jest w granicach otuliny Parku Krajobrazowego Puszczy Knyszyńskiej im. Profesora Witolda Sławińskiego.

2.10. Dziedzictwo kulturowe

Na terenie opracowania nie występują obiekty dziedzictwa kulturowego.

3. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu.

W przypadku braku realizacji ustaleń zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego części gminy Czarna Białostocka stan środowiska przyrodniczego nie ulegnie większym przekształceniom. Tereny pozostaną w dalszym ciągu w użytkowaniu rolniczym bez prawa zabudowy - na terenach nieużytkowanych rolniczo będzie postępowała sukcesja leśna.

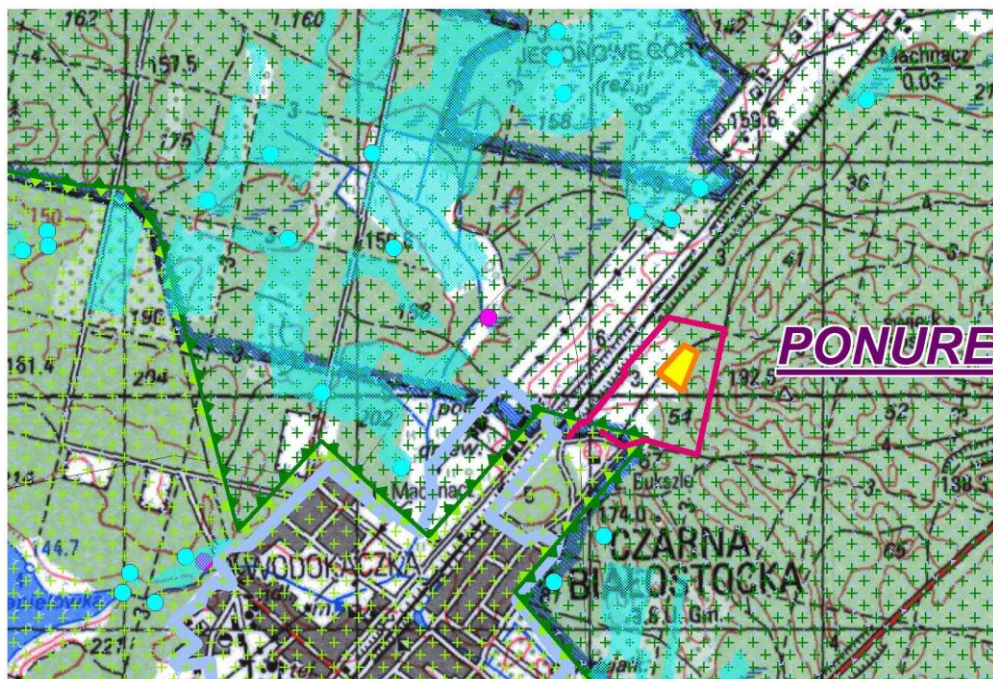
4. Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem

Na obszarach objętych zmianą studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego wystąpi przedsięwzięcie polegające na wydobywaniu kopalin ze złoża metodą odkrywkową. Obszar zmiany studium wyniesie odpowiednio 1,7346 ha w miejscowości Ponure (zasoby złoża zalegają na powierzchni 18 520 m²) i 1,7530 ha w miejscowości

Łapczyn.

Złoże w miejscowości Ponure znajduje się około pół kilometra w kierunku północno-wschodnim od granicy miasta Czarna Białostocka (niecałe 500 m od zabudowy gospodarczej, a około kilometra od zabudowy miasta). Od strony północnej i wschodniej teren złoża jest otoczony lasem mieszanym, a od zachodniej przylega do drogi gruntowej. Jest to teren częściowo zniekształcony nieużytkowanym już wyrobiskiem z widoczną skarpią porośniętą roślinnością pionierską. Od strony północnej i wschodniej wyrobisko otoczone jest lasem mieszanym, reprezentowanym przez grąd ciepłolubny, chroniony w ramach Natura 2000. Od strony zachodniej wyrobisko przylega bezpośrednio do drogi o nawierzchni gruntowej, za którą rozciągają się grunty orne. W odległości około 1 km znajduje się Rezerwat Jesionowe Góry, który w przypadku ewentualnej eksploatacji złoża mógłby być narażony na skażenie wód gruntowych. Teren występowania udokumentowanych złóż kruszywa naturalnego w całości znajduje się na terenie Parku Krajobrazowego Puszczy Knyszyńskiej im. Profesora Witolda Sławińskiego, a także obszarów specjalnej ochrony Natura 2000 (obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 "Puszcza Knyszyńska" (PLB200003), oraz projektowany specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000 "Ostoja Knyszyńska" (PLH 200006).

LEGENDA

	Granica parku krajobrazowego		Teren objęty opracowaniem
	Park krajobrazowy		Złoże kruszywa naturalnego
	Granice korytarza ekologicznego		Siedliska Natura 2000 zajmujące do 50% wydzielenia
	Granica obszaru Natura 2000 - SOO		Siedliska Natura 2000 zajmujące ponad 50% wydzielenia
	Granica obszaru Natura 2000 - OSO		

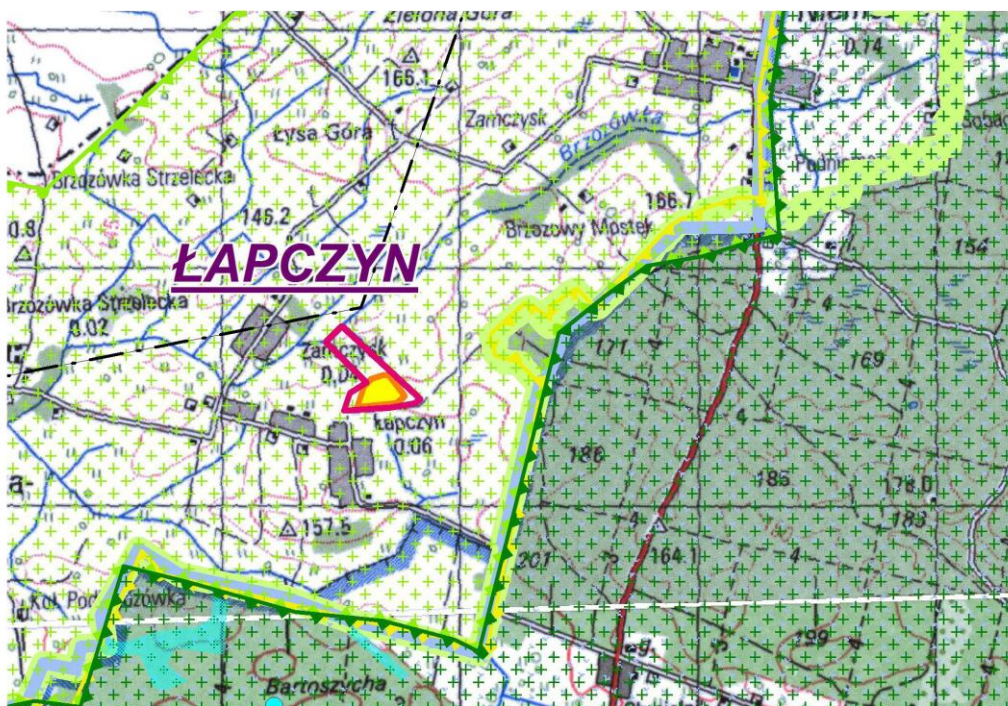
mieszkalne i gospodarcze w odległości niecałych 200 m od terenów eksploatacyjnych) Na niewielkim wzniesieniu znajdują się trzy istniejące wyrobiska, w tym jedno z widocznymi śladami eksploatacji. Na nieużytkowanych wyrobiskach pojawiła się roślinność. Teren ten

Złoże w miejscowości Łapczyn jest otoczone łąkami, pastwiskami i gruntami ornymi, z wyłączeniem kierunku południowego, gdzie graniczy z drogą gruntową. Za tą drogą zaczynają się tereny wsi Łapczyn (budynki

leży w granicach otuliny Parku Krajobrazowego Puszczy Knyszyńskiej im. Profesora Witolda Sławińskiego.

5.

Is
tnie
ją
e
pro
ble
my
och
ron
y
śro
do
wis
ka
isto
tne
z
pu
nkt
u
wid
zen
ia
rea
liza
cji

LEGENDA

	Granica parku krajobrazowego		Teren objęty opracowaniem
	Park krajobrazowy		Złoże kruszywa naturalnego
	Granice korytarza ekologicznego		Siedliska Natura 2000 zajmujące do 50% wydzielania
	Granica obszaru Natura 2000 - SOO		Siedliska Natura 2000 zajmujące ponad 50% wydzielania
	Granica obszaru Natura 2000 - OSO		

projektowanego dokumentu w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody

Obszar opracowania jest powiązany z Parkiem Krajobrazowym Puszczy Knyszyńskiej im. Witolda Sławińskiego. Szczególnie silny jest ten związek w przypadku złoża umiejscowionego w obrębie Ponure. Znajduje się ono bezpośrednio na terenie PKPK jak i obszaru specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 "Puszcza Knyszyńska" (PLB200003), oraz projektowanego obszaru ochrony siedlisk Natura 2000 "Ostoja Knyszyńska" (PLH 200006).

Zgodnie z paragrafem piątym Rozporządzenia Nr 1/06 Wojewody Podlaskiego z dnia 14 marca 2006 r. w sprawie Parku Krajobrazowego Puszczy Knyszyńskiej im. Profesora Witolda Sławińskiego na obszarze Parku obowiązują następujące zakazy:

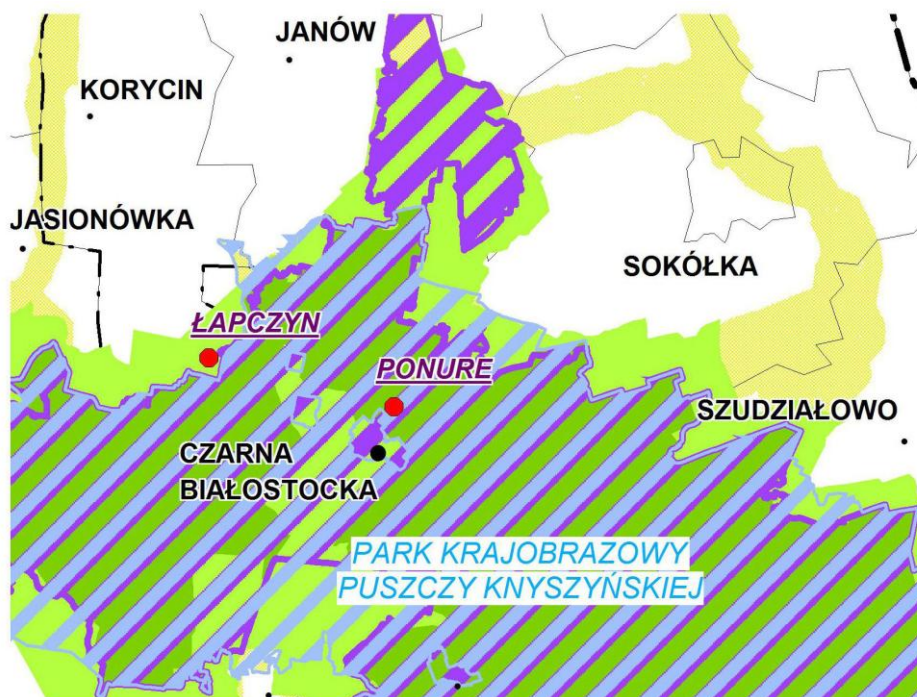
1. pozyskiwania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów,
2. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym, przeciwosuwiskowym

lub budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych.

- górnicze wykorzystanie złoża stoi to w sprzeczności z tymi zapisami.

Kolejnymi niekorzystnymi cechami tego złoża z punktu widzenia zagrożeń dla środowiska jest położenie na terenie korytarza ekologicznego GKPn-3 Puszcza Knyszyńska oraz bliskie sąsiedztwo terenów zalesionych, w których w odległości około 500 m znajdują się siedliska Natura 2000. Powyższe uwarunkowania wskazują, że eksploatacja złoża może okazać się niekorzystna dla środowiska naturalnego.

Złoże w miejscowości Łączyn znajduje się w otulinie PKPK, w odległości niewiele większej niż pół kilometra od granicy Parku oraz obszarów Natura 2000.

LEGENDA

SIEĆ EKOLOGICZNA

	PARKI KRAJOBRAZOWE
	OTULINY
	PARKÓW KRAJOBRAZOWYCH
	NATURA 2000 OSO
	NATURA 2000 SOO
	Korytarze ekologiczne
	<u>TEREN OBJĘTY ZMIANA</u>

Dopuszczenie projektowanej zamiany gruntu rolnego na teren eksploatacji powierzchniowej surowców mineralnych wpłynie negatywnie na stan środowiska przyrodniczego na omawianym terenie. Nastąpi zniszczenie gleby, zmiana ukształtowania terenu, oraz możliwość wprowadzenia zanieczyszczeń do wód gruntowych.

Jeśli zostanie podjęta eksploatacja złoża to po zakończeniu jego działalności należy przeprowadzić rekultywację terenu. Jej głównym kierunkiem powinno być złagodzenie zboczy i zalesienie. W przypadkach wysięku w wyrobisku wód gruntowych

wskazana jest rekultywacja wodna – tworzenie zbiorników wodnych.

Wprowadzone ustalenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego uwzględniają przepisy prawa dotyczące ochrony środowiska.

6. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu

W projekcie zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego znajduje odzwierciedlenie podstawowa zasada krajowej polityki ekologicznej przyjętej w Polityce ekologicznej państwa – zasada zrównoważonego rozwoju. Założenia Polityki ekologicznej państwa nawiązują do ustaleń przyjętych podczas Konferencji Narodów Zjednoczonych „Środowisko i Rozwój” w Rio de Janeiro w 1992 roku (Konwencja w sprawie różnorodności biologicznej) i obowiązujących deklaracji, rezolucji i zaleceń.

W strukturze przyrodniczej obszaru objętego projektem zmiany Studium stwierdzono obszary, które kwalifikują się do objęcia ochroną w ramach europejskiej sieci obszarów chronionych (NATURA 2000).

7. Oddziaływanie ustaleń projektu na środowisko

Wpływ projektowanego zagospodarowania obszaru objętego projektem rozpatrzony został poprzez zbadanie zagrożeń środowiska takich jak:

- zanieczyszczenie powietrza,
- zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych,
- zanieczyszczenie gleb,
- emisję hałasu,
- promieniowanie elektromagnetyczne.

Prognozowane oddziaływanie i natężenie zagrożeń środowiska

Lp	Elementy środowiska	Sposób oddziaływania	Ocena skutków oddziaływania
1	2	3	4
1.	Różnorodność biologiczna	Znaczne - likwidacja bioróżnorodności na terenie kopalni (etapowo) oraz na terenach utwardzonych dojazdów	Bezpośrednie, długoterminowe.
2.	Ludzie	Mało znaczące - zmiana krajobrazu, zwiększenie hałasu i zanieczyszczenia powietrza (Tereny wsi Łapczyn są oddalone od projektowanej kopalni o około 0,2 km)	Bezpośrednie, długoterminowe
3.	Zwierzęta	Mało znaczące. Wyemigrowanie na tereny sąsiednie, likwidacja fauny glebowej	Bezpośrednie, długoterminowe
4.	Rośliny	Znaczne. Roboty górnicze podczas eksploatacji złoża doprowadzą do likwidacji pierwotnie istniejących zespołów roślinnych	Bezpośrednie, długoterminowe, stałe

1	2	3	4
5.	Woda	Mało znaczące. W zależności od głębokości eksploatacji surowca oraz sposobu jego wydobywania istnieje możliwość zarówno zakłócenia układu funkcjonowania wód wglębnych jak i ich chemicznego zanieczyszczenia, stąd też należy bezwzględnie przestrzegać utrzymania maszyn w dobrym stanie technicznym. Może nastąpić lokalne obniżenie zwierciadła wód gruntowych. Oddziaływanie przedsięwzięcia na wody powierzchniowe w zasadzie wpływu mieć nie będzie.	Bezpośrednie, długoterminowe
6.	Powietrze i klimat lokalny	Mało znaczące. Emisje w wyniku ruchu pojazdów, wywiewu pyłów oraz emisja spalin z samochodów i sprzętu wydobywczego będą relatywnie niewielkie i nie spowodują uciążliwości dla środowiska przyrodniczego i życia ludzi, oraz nie będą skutkowały trwałymi negatywnymi zmianami w środowisku, nastąpi lokalne zanieczyszczenie powietrza oraz zwiększenie poziomu hałasu	Bezpośrednie, długoterminowe
7.	Powierzchnia ziemi	Znaczące. Odkrywkowa eksploatacja surowców mineralnych spowoduje trwałe przekształcenie terenu, pierwotna rzeźba ulegnie całkowitemu przekształceniu.	Bezpośrednie, długoterminowe, stałe, negatywne
8.	Krajobraz	Znaczące. Zmiana w użytkowaniu terenu – grunty rolne zostaną wyłączone z produkcji i będą przeznaczone pod powierzchniową eksploatację surowców mineralnych, nastąpi zmiana krajobrazu.	Bezpośrednie, długoterminowe, stałe
9.	Dobra materialne	Nie występują	-----
10.	Obszary prawnie chronione	Park Krajobrazowy Puszczy Knyszyńskiej, Otulina Parku, obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 Puszcza Knyszyńska PLB 200003	-----

Zmiana Studium polega na wprowadzeniu do studium udokumentowanych złóż kopalin. Wynika to z Ustawy Prawo geologiczne i górnicze (art. 95 ust. 2 oraz art. 208 ust. 1). Wprowadza to możliwość zmiany zagospodarowania z rolniczego na teren odkrywkowej eksploatacji surowców mineralnych, co na etapie eksploatacji wywrze niekorzystny wpływ na elementy środowiska naturalnego.

Złoże w miejscowości Łączyn jest położone w pobliżu siedzib ludzkich, na wzniesieniu. Na jego terenie widać śladami wcześniejsze eksploatacji - są to trzy wyrobiska, w tym jedno z widocznymi śladami użytkowania. Z tego też względu można uznać, że złoże to nie będzie miało negatywnego wpływu na otaczające środowisko, choć należy zwrócić

uwagę na możliwość, że podczas intensywnej eksploatacji hałas produkcyjny będzie zbyt głośny dla mieszkających w pobliżu ludzi - należałoby rozważyć zastosowanie ekranów dźwiękochłonnych np. zasadzeń drzew.

Złoże w miejscowości Ponure to przykład konfliktu lokalizacyjnego. Znajduje się na terenie Parku Krajobrazowego Puszczy Knyszyńskiej im. profesora Witolda Sławińskiego, który jest objęty rozporządzeniem Nr 1/06 Wojewody Podlaskiego z dnia 14 marca 2006 r, § 5 wprowadzającym zakazy:

1. pozyskiwania do celów gospodarczych skał, w tym torfu oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów,
  2. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym, przeciwosuwiskowym lub budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
- z którego wynika, że eksploatacja złoża jest niedopuszczalna na terenie Parku. bezpośrednim sąsiedztwie lasu, a o około 500 m od niego znajdują się siedliska przyrodnicze Natura 2000, które wymagają szczególnej ochrony w okresie lęgowym - przestrzegania stref ochronnych i poziomu hałasu.

Teren wyrobiska PONURE znajduje się w korytarzu ekologicznym GKPn-3 Puszcza Knyszyńska. Choć tereny korytarzy ekologicznych nie są objęte ochroną, to pełnią znaczącą funkcję w sieci ekologicznej. Wydobywaniu surowców mineralnych będzie towarzyszyć obecność ludzi i hałas maszyn, co może wpłynąć negatywnie na swobodę przemieszczania się zwierząt. Położenie złoża, jego odległość od najbliższej zabudowy i od m. Czarna Białostocka może skutkować ograniczeniem drożności korytarza na odcinku pomiędzy Czarną Białostocką a terenem eksploatacji.

W odległości około 1 km znajduje się Rezerwat Jesionowe Góry, który w przypadku ewentualnej eksploatacji złoża byłby narażony na skażenie wód gruntowych.

Ze względu na stan środowiska, przed ewentualną eksploatacją należy przeprowadzić dokładne badania gruntowe, ze szczególnym uwzględnieniem warstw wodonośnych.

W przypadku, gdy na terenie objętym zmianą zagospodarowania występuje gatunek chroniony, należy natychmiast przerwać prace mogące negatywnie wpłynąć na jego przedstawicieli. Podstawy prawne ochrony gatunkowej ustala ustawa o ochronie przyrody, a szczegółowe jej zasady oraz wykazy gatunków chronionych określa minister właściwy do spraw środowiska w drodze rozporządzenia publikowanego w Dzienniku Ustaw (dodatki do ustawy o ochronie gatunków mogą być objęte ochroną w danym województwie przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska).

W stosunku do gatunków objętych ochroną gatunkową obowiązują określone zakazy (zabijania, zbierania, przetrzymywania, niszczenia ich siedlisk, handlowania, wywożenia za granicę, płoszenia itp.). Na odstępstwa od zakazów zezwolenie wydaje Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska lub regionalny dyrektor ochrony środowiska.

Obecność ludzi i hałas maszyn mogą wpłynąć negatywnie na swobodę przemieszczania się zwierząt. W tym kontekście korzystne są punktowy charakter terenu eksploatacji surowców mineralnych (pod warunkiem, że cały teren działki nie zostanie ogrodzony), jak i jego umiejscowienie przy granicy korytarza ekologicznego, dzięki czemu wpływ jaki ma na przemieszczanie się zwierząt jest zmarginalizowany.

Po zakończeniu działalności złoża należy przeprowadzić rekultywację terenu. Jej głównym kierunkiem powinno być złagodzenie zboczy i zalesienie. W przypadkach wysięku w wyrobisku wód gruntowych wskazana jest rekultywacja wodna – tworzenie zbiorników wodnych. Tego rodzaju rekultywacja wpłynie korzystnie zarówno na funkcjonowanie terenu poeksploatacyjnego jako części korytarza ekologicznego (zwiększenie jego drożności).

8. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko

Ze względu na charakter zmiany - aktualizacja Studium uwarunkowań i kierunków miasta i gminy Czarna Białostocka o udokumentowane złoża kruszywa naturalnego - w projekcie zmiany Studium nie zawarto szczegółowych ustaleń mających na celu zapobieganie i ograniczenie negatywnych oddziaływań na środowisko. Jako informację o konieczności dbania o stan środowiska zacytowano art. 126 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 r., poz. 1232): „Eksploatację złoża kopaliny prowadzi się w sposób gospodarczo uzasadniony, przy zastosowaniu środków ograniczających szkody w środowisku i przy zapewnieniu racjonalnego wydobywania i zagospodarowania kopaliny, oraz ustęp 2 art. 126: „Podejmujący eksploatację złóż kopaliny lub prowadzący tę eksploatację jest obowiązany przedsięwziąć środki niezbędne do ochrony zasobów złoża, jak również do ochrony powierzchni ziemi oraz wód powierzchniowych i podziemnych, sukcesywnie prowadzić rekultywację terenów poeksploatacyjnych oraz przywracać do właściwego stanu inne elementy przyrodnicze” .

9. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Na etapie sporządzania projektu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego części gminy Czarna Białostocka przyjęto rozwiązanie zaproponowane przez zainteresowane strony.

W trakcie sporządzania projektu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego części gminy Czarna Białostocka nie napotkano na trudności wynikające z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

10. Materiały źródłowe

- opracowaniem ekofizjograficznym sporządzonym na potrzeby zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Czarna Białostocka dotyczących wprowadzenia do studium udokumentowanych złóż kruszywa naturalnego w miejscowości Łapczyn oraz obrębie Ponure,
- studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Czarna Białostocka, uchwalone uchwałą Nr V/28/99 Rady Gminy Czarna Białostocka z dnia 26 kwietnia 1999 r., zmienione uchwałą Nr XXVII/130/10 Rady Gminy Czarna Białostocka z dnia 2 września 2010 r.
- Program Ochrony Środowiska Województwa Podlaskiego na lata 2011-2014 (2011 r.).
- Program Ochrony Środowiska dla powiatu białostockiego na lata 2012-2015.
- Strategia Rozwoju Gminy Czarna Białostocka, 2000 r.
- Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami na lata 2012-2017,
- Rozporządzenie Nr 1/06 Wojewody Podlaskiego z dnia 14 marca 2006 r. w sprawie Parku Krajobrazowego Puszczy Knyszyńskiej,
- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – „Prawo ochrony środowiska”
- ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. „o ochronie przyrody”;
- rozporządzenie Ministra Środowiska z 27 października 2008 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000;
- ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. „o ochronie gruntów rolnych i leśnych”;
- pozostałe dokumenty, materiały planistyczne, w tym programy zawierające zadania służące

- do realizacji ponadlokalnych celów publicznych, materiały przyrodnicze, inwentaryzacyjne i studialne dotyczące środowiska,
- ze stron internetowych: www.mos.gov.pl, www.wrotapodlasia.pl, www.zumi.pl, www.wios.bialystok.pl; www.bialystok.lasy.gov.pl;
  - własne wizje terenowe,

Opracował
Piotr Piotrowski